

Ролята на училищните ръководства за стимулиране на активното учене

Намерение, с което бих искала да си тръгнете след срещата

Да оцените състоянието на материалната база на училището в аспекта на условия за прилагане на активно учене

Да (си) поставите конкретни задачи във връзка с прилагане на методите на активното учене

Да осъществите контрол за изпълнението на поставената задача

КАКВО Е АКТИВНО УЧЕНЕ?

Идеята: голяма част от хората имат стил на учене, при който традиционният лекционен стил на преподаване не е подходящ.

В училище: за да бъдат активно въввлечени в процеса на учене, учениците трябва не само да слушат, но също и да четат, пишат, обсъждат или решават проблеми.

Развитие: Включване на мисловни задачи от по-висок порядък като анализ, синтез и оценяване.

Техниките за активно учене въздействат съществено върху научаването.

МЕТОДИ ЗА АКТИВНО УЧЕНЕ

УЧЕНЕ ЧРЕЗ ДЕЙСТВИЕ

УЧЕНЕ ЧРЕЗ ИГРИ

МЕТОДИ И ТЕХНИКИ ЗА АКТИВНО УЧЕНЕ (2)

Методи за активно учене са тези, които **стимулират активността** – интелектуална, вербална, емоционална, моторна, външна или вътрешна **и ИСТИНСКОТО ВКЛЮЧВАНЕТО** на всички участници.

- Интерактивни
- Активни
- Активизиращи

Съществуват множество конкретни техники за активно учене.

Опознаване, мотивация и сближаване

Техники, подходящи за учениците в начален етап.

Прилагането им позволява учениците да се опознаят, да разширяват знанията за себе си в различни ситуации и по различни теми.

Упражненията и игрите от този вид стимулират взаимодействието и сътрудничеството, мотивират за работа в екип, изпълнение на проект, решаване на проблеми. Насърчават важни комуникативни умения.

Мотивацията в резултат на външни фактори, като награди и стимули, е по-маловажна, отколкото активното участие при поставянето на целите, стимулирането на стремежа към постижения и успех.

Ценностно ориентиране, правила и предприемчивост

Техники, ориентирани към по-добро разбиране на различните ценности – лични и социални.

Акцент е позитивното и конструктивно общуване, добрите постъпки и поведение, сътрудничеството, етиката, малките жестове, формирането на позиции, родолюбие, съпричастност и др.

За успеха на тези техники трябва да се развива **цялостен подход към ценностното изясняване** – предпочитания (какво харесвам), влияния (кой ме насочва), алтернативи (има ли други възможности), последствия (какви са вероятните последствия от ценностния избор).

Класификация, визуализация и дигитализация

Ориентирани са към динамичното онагледяване на учебния процес – самите ученици да участват в изработването на множество дидактически материали, с които да бъде наситена учебната среда.

Важен акцент е **активното, но и разумно включване на дигиталните технологии** в учебния процес. Те подкрепят активното учене на децата, давайки им възможност да извършват своите проучвания, да получават и представят информация, проекти, презентации и още много други възможности за използване на технологиите. Така се формират дигитални компетентности.

Идеен обмен, дискусия, казус

Надграждат идеята за обсъждания и увеличават значението на задаваните въпроси и от учителя – правилни, добре обмислени, предимно дивергентни (имат много верни или широка гама от приемливи отговори), и от учениците към учителя и другите ученици в групови дискусии и дебати.

Обръща се внимание на поощряващи и продуктивни въпроси, зададени от ученици и станали начало на дейност – проучване, обсъждане, проект.

Съдействат и за формирането на важни комуникативни умения и компетентности.

Съществено е „обсъждането на морални дилеми в различни казуси и включването в обсъжданията на **авторитети**“.

Проучване, критично мислене и творчество

Подкрепят „ученето чрез откриване“, главното при което е стимулирането на учениците „сами“ да проучват, опитват, преживяват.

От значение е не толкова точният отговор, колкото окуражаването на учениците да търсят валидни, подходящи отговори, като ориентацията на обучението е както към резултата, така и към процеса на неговото постигане.

Развиват критичното мислене. Стимулират съзнателното и целенасочено мислене, което включва проверяване на достоверността на източниците, разграничаване на факти от мнения, откриване на грешки, подвеждаща информация и др.

Решаване на проблеми

Една от основните успешни стратегии за активно учене.

Ориентацията е към представяне на разнообразни проблеми, които стимулират учениците да осъществяват редица дейности по тяхното решаване.

Включват се не само теми от учебното съдържание, а и реални житейски проблемни ситуации.

Насърчава се откриването на проблеми, формулирането на множество хипотези, самото решаване на проблеми, оценяването на решенията.

Учениците усвояват и прилагат повече стратегии и техники за решаване на проблеми: проба – грешка, работа в обратен ред, решаване по аналогия,, замяна, хиперболизация, методи на внезапните забрани, информационна недостатъчност, метод на абсурда и мн. др.

Работа по проекти, практически дейности

Преподаването и ученето се осъществяват чрез разнообразни дейности, интегрирани около една тема.

Освен по проблеми, които вълнуват човечеството (напр. опазването на околната среда), може да се работи и по редица местни проблеми.

Учениците участват в индивидуални и групови проучвания, практическа дейност и представяне на резултатите от своята работа по определения проблем. Включват се в разнообразни, но интегрирани около темата дейности – проучване, събиране и класифициране на информация, на материали, рисуване, оформяне, изчисляване, проектиране, изработване и др.

Работа в екип и експерти

Стратегията включва няколко важни дидактически характеристики: стимулира се работа в малки екипи – от двама до петима ученици.

Променят се както членовете на екипа, така и ролите на членовете, като никоя от тези роли не трябва да има формални задачи и характер, а всички да предполагат реално и привлекателно, интересно участие в работата на екипа.

Участниците в екипа не се състезават помежду си. Те имат еднакви права и отговорности и са стимулирани към солидарност и креативност. Затова успешният екип получава една задача, една оценка и една награда.

В тази техника се включват по-системно родители, доброволци и по-големи ученици.

Към този тип техники спадат методите „кооперативно учене“, „сътрудническо учене“, преподаване от „експерти“, „реципрочно учене“.

Игри

Играта е важна дейност и мощен метод за активно учене. В нея учениците си взаимодействат активно, влизат в разнообразни роли, учат, усвояват правила и опит, развиват редица социални и когнитивни умения.

Според видовете умения, които се формират в процеса, и според организационните специфики се групират като: **драматизации, игри за развиване на паметта, вниманието и мисленето, симулации и игри за кратка почивка.**

Учениците формират умения за сътрудничество, влизане в роли, следване на инструкции и правила и „честна“ („феър плей“) игра.

Развиват стремеж към постижения, самореализация и успех. Мотивирани са и подобряват своето внимание, мислене и памет, увеличават своята работоспособност при кратка почивка и смяна на дейностите.

Рефлексия, оценка и самооценка

При активното учене особено успешно и ефективно се работи за изграждането на позитивна самооценка; на грешките се гледа като на естествен етап от учебния процес.

Посочването на неуспехи и грешки е премерено, уважително и свързано с възможности и перспективи. Подкрепя се обучение, основано на поощрението. Така учениците развиват чувство за значимост, увереност и удовлетвореност.

Изводи от изследвания на прилагане на техниките за активно учене

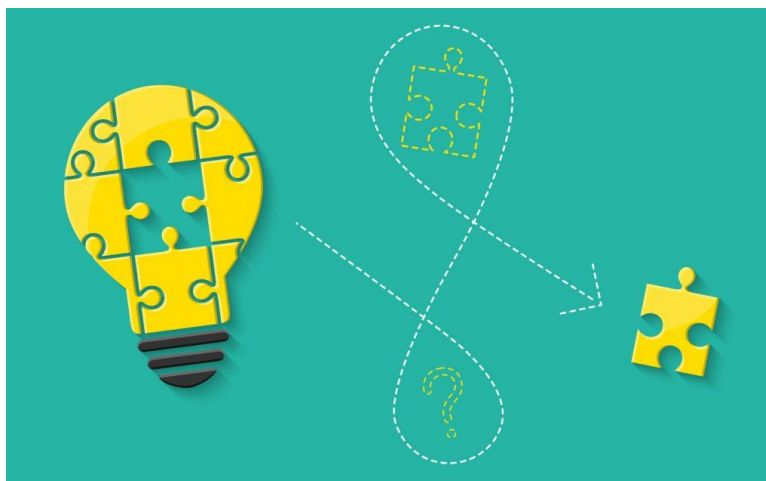
- Използването на активни методи и техники, **балансирано** с традиционното обучение, е атрактивно за учениците и предизвиква техния интерес.
- Активните методи и техники повишават мотивацията за учене, активността и инициативността на учениците и съдействат за формиране на нови обществени и граждански компетентности.
- Прилагането на проблемната ситуация и казуса като методи за оценяване внася разнообразие в процеса и се приема добре от учениците.
- Активните методи за учене са достъпни за всички ученици.
- Чрез казусите и проблемните ситуации, които са взети от реалния живот, учениците придобиват нови социални и граждански знания и умения.

Предизвикателствата

Учениците не се включват в дейностите

Дейностите отнемат твърде много време

Учениците не желаят да работят заедно/в група/в екип

Фокусиране върху:

Изграждане на собствени практики и откриване на области за прилагане на активното учене.

Набелязване на малки елементи на прилагане на активното учене, които често да бъдат прилагани в работата.

Интегриране на техники на активно учене в стандартното преподаване на учебно съдържание.

Изготвяне на ресурси и материали, които да бъдат използвани многократно.

Съвети за прилагането

Най-лесният старт е с дискуссионен въпрос, който провокира интерес. Насърчете учителите да започнат така.

Обясняването на целта на активността е важно за успешното ѝ прилагане.

За планираната активност трябва да се отдели достатъчно време.

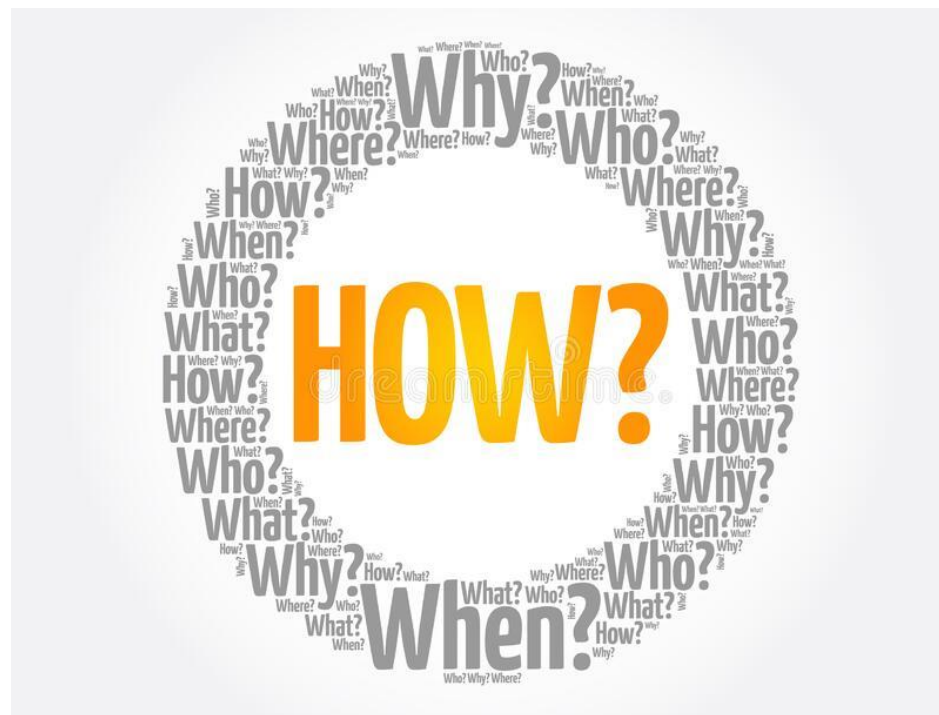
По-продължителните дейности трябва да се разделят на отделни стъпки; така ще се избегне и ситуация, в която приключилите по-бързо бездействат.

Всяка активност трябва да приключи с обратна връзка.

Цикъл на Колб

Как подкрепям учителите да прилагат в работата методите на активното учене?

Предизвикателствата правят живота интересен, а преодоляването им го прави осмислен.
